

Sår med saltkar
Olof Rempe, Gylle gård

Ingen plog – inget knog
Torbjörn Svensson, Dragestad

Hög precision
Nils-Johan Hansson, Simlingegården

En ort – en metod
Göran Olsson, Vemmerlövsmedtoden

Etableringsrecept *med mersmak*

Svensk Frötidning berättade i fjolårets sommarnummer om fyra intressanta etableringsmetoder i höstraps. Här kommer uppföljningen som visar att de höll måttet med goda skördar och hög odlingssäkerhet.

*Text & foto: Hans Jonsson,
Svensk Frötidning*

För exakt ett år sedan serverade Svensk Frötidning en smaskig etableringskompott bestående av goda tips från fyra lantbrukare som funderat mycket kring det alltid lika aktuella ämnet höstraps etablering. Fjolårets gröda är tröskad och såld, en ny har blommat över och snart är det höst igen. Det är dags att lära av erfarenheterna och se framåt. Vi går ett nytt varv hos lantbrukarna – så här gick det:

Fortsätter utvecklar saltkars-sådden

Olof Rempe, Gylle gård

– Jag måste helt enkelt fortsätta och se hur långt jag kan utveckla den här tekniken, berättar Olof Rempe på Gylle gård norr om Trelleborg.

Tekniken kan kort beskrivas som direktsådd med styvpinnekultivator kompletterad med 50 cm höga sårör med ett 7,1 mm hål i botten. En framkörningshastighet på ca

15 kilometer per timme ger lagom häftiga skakningar för att det skall trilla ut rätt utsädesmängd genom de små hålen. En fantastiskt billig och enkel lösning som såg dagens ljus för första gången i fjol och som gav en genomsnittsskörd kring 33 deciton per hektar. Men variationen var stor eftersom utvecklingsarbete och sådd kom samtidigt. På sista delen av fältet där hålstorlek och framkörningshastighet hade tajmats in, landade skörden en bra bit över fyra ton per hektar.

– Bitar av fältet blev perfekta. Nu är mitt mål att få hela fältet perfekt, säger Olof Rempe.

Någon slags avstängningsanordning ligger på önskelistan men även att kunna få ner hastigheten något. I vilket fall som helst så blir det minst ett år till med saltkarssådd.

Radsådden höll måttet

Nils-Johan Hansson, Simlingegården

Perfekt gröda och skördeväder gav 42 deciton per hektar höstraps på Simlingegården i fjol. Odlingsstrategin bygger på precisionssädd av hybridsorter med låga insatser och hög skörd. Trots att radsådd i sig själv medför cirka 10 procents lägre skörd jämfört med bredsådd, så låg skörden cirka 20 procent över genomsnittet för de skånska höstrapsodlingarna 2004.

Mäter millimeter. Olof Rempe mäter in det 7,1 mm lilla såhålet, optimalt för "saltkarssådd". ▽

Sista smörjelsen. Göran Olsson ger den klassiska spadrollharven lite extra fett inför höstsådden med Vemmerlövsmetoden. ▽▽

Lattjar med leran. Torbjörn Svensson förlitar sig på rejäla grejer för att betvinga sin styva lera för höstrapsådd. ▽▽▽

– Jag känner mig helt inarbetad men fortfarande lite ensam på tekniken att radså höstraps, berättar Nils-Johan Hansson, rättare på Simlingegården belägen mitt på Söderslätts mylla.

Han är övertygad om att den är mer ekonomisk än bredsådd och kemiskt ogräsbekämpad höstraps. Fem års fältförsök i Svensk Raps AB regi visar att det ligger mycket i hans erfarenheter.

Bra plöjning och sådd i rätt tid är viktiga ingredienser för en bra radsådd. Årets odling visar att tekniken fungerar även knepiga höstar.

– Hade det gått två dagar till hade jag skippat höstrapsådden, och det hade varit väldigt synd, menar Nils-Johan Hansson.

Sådden kunde till slut genomföras den 7 september 2004. I begynnande blomning ser den förvånansvärt bra ut. Kanske tack vare hybridsortens relativt sett kraftiga växtsätt i kärva lägen. Till hösten blir det precisionssådd igen – varför ändra på ett vinnande lag!

Skulle inte vältat Vemmerlövssådden

Göran Olsson, Vemmerlöv

Efter 25 år i praktiskt bruk, lokalt anpassad och framgångsrikt utövad tror man att intet mer finns att lära. Men fjolårets extremt blöta betingelser kom att påverka årets höstraps etablerad med Vemmerlövsmetoden. Jag åker på rundtur i V. Vemmerlöv under initierad guidning av Göran Olsson. Fjolårets fantastiska raps gav drygt 40 deciton per hektar. Då såg all raps fin ut, nu är variationen betydligt större.

– Jag gjorde misstaget att vältat efter sådden i höstas, berättar Göran Olsson.

Normalt sett är vältning obligatorisk efter spadrullharven som avslutning på sådden. Men nu var det väldigt blött i profilen samtidigt som regnperioden fortsatte ett bra tag efter sådden. Det har medfört att rapsen bitvis lidit ganska mycket av dålig struktur. Dock

finns det fält som står fina trots att de såddes i mycket fuktigt bruk. Men här har man inte vältat.

– Jag är en erfarenhet rikare men blir året mer normalt så kommer jag följa Vemmerlövsmetoden till punkt och pricka igen. Det är ett säkert kort, säger Göran Olsson tryggt.

Ploggen vilar sig i maskinhallen

Torbjörn Svensson, Dragestad

Två körningar med Väderstad Carrier ca 5 till 6 centimeter djupt är den optimala bearbetningen för höstrapsådden på Torbjörn Svenssons styva leror utanför Linköping.

– Det ger inga toppskördar men är en smidig men mycket säker metod på mina jordar, betonar Torbjörn Svensson.

Att begreppet toppskörd är ett relativt begrepp visar fjolårets skörd som landade på 43 deciton per hektar. Metoden fungerade således utomordentligt bra och har gjort så i 20 år. Årets odling på 42 hektar Disco har etablerats på liknande sätt. Enda skillnaden mot tidigare år är att en del av arealen endast kördes en gång med Carrier, utan att äventyra etableringen. Mindre ogrästryck jämfört med konventionell sådd är en annan positiv sidoeffekt av odlingssystemet.

– Störst besvikelse i fjol var nog att jag missade prissäkringen. Jag borde förstått att det höga priset på soja indikerade att rapspriset låg högt och skulle ha säkrats, konstaterar Torbjörn Svensson eftertänksamt.

Men i år tvingas han på grund av lagringsplatsbrist till direktleverans och mindre chans att få till ett pris med det där lilla extra. ■

Fotnot: Läs gärna Svensk Frötidning nr. 4 2004, "Fyra fina recept på god höstraps-etablering".

Precisionssådda höstrapsrader.

Nils-Johan Hansson har gott handlag med små utsädesmängder och radrensning.

